

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Impatientia in morbis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

Ioel. 2. 16.

obruamur. Et iterum *In lacrymis animas vestras possidete, iram cohibete, vestra vita studia meliora facite, ieiunium sanctificate, curacionem proclamate, quemadmodum vos mecum beatus Ioel cohortatur, cōgregate seniores, infantes vbera lactantes, etatem commiserandam, Deiq; misericordia præcipue dignam.*

VIDE. V. Amor sui. Auaritia. Desperatio. Impatientsia in morbis. Impatientsia in damnis temporalib. Impat. in morte aliorum. Ira. Maledictio. Mortis metus. Murmuratio. Obstinatio. Odium. Pusillanimitas. Tentatio. Tristitia. Vindicatio iniuria.

I M P A T I E N T I A I N M O R B I S.

Remedia contra impat. in morbis.

Eccli. 38. 3.

I. R E M E D. Considera sacrarum litterarum testifonia. Primum enim docent Medicos non esse negligendos. *Honora, inquit Ecclesiasticus, Medicum propter necessitatem, etenim illum creauit altissimus. A Deo est enim omnis medela. Et. Altissimus creauit de terra medicamenta, et vir prudens non abhorrebit ea. 2. diuinum auxilium implorandum. Fili ait idem, in infirmitate tua ne despicias te ipsum, sed ora Dominum et ipse curabit te. 3. Sacerdotum quoq; opem requirendam pro sacramentorum administratione. Infirmatur quis in vobis, ait Apostolus Iacobus, inducat presbyteros Ecclesie, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, et oratio fidei saluabit infirmum, et alleuabit eum Dominus. 4. causam morborum esse ingluuiem, & alia peccata. Ait enim Sapiens. In multis escis erit infirmitas. Et Christus cuidam sanato dixit. Noli amplius peccare, ne tibi aliquid deterius contingat.*

Ibid. 9.

Iac. 5. 14.

Eccli. 37. 33.
Ioan. 5. 14.

Cyp. serm. 3.

II. R E M E D. Considera SS. Patrum dicta. **B. C Y P R I A N V S** de bono Patientie. *Ad varia quoque carnis incommoda, et crebros corporis, durosq; cruciatus, quibus humanum genus quotidie fatigatur, et patitur, patientia necessaria est. Examinandis autem nobis, atq; explorandis diuersi importantur labores, et multiplex tentationum qualitas irrogatur, de tactibus facultatum, de ardoribus febrium, de cruciatu vulnerum, de amissione charorum. Nec aliud magis iniustos discernit et iustos, quam quod in aduersis per impatientiam queritur et blasphematur iniustus, patientia iniustus probatur, sicut scriptum est. In dolore sustine, et in humilitate tua patientiam habe, quoniam igne probatur aurum atq; argentum. S. B A S.* in Hexameron. *Morbis, paupertas, ignobilitas, mors cæteraq; id genus, quæ hominibus sunt tristia, non proprie malis adnumeranda veniunt: propterea quod neq; ea, quæ istis aduersantur, inter maxima bona numeramus quæ quidem partim à natura procedunt, partim vero multis etiam vultu ter accidisse videntur. S. G R E G. N A Z I A N Z.* ad Phylagium. *Honestum esse censo te dolori resistere, atque animo vel nunc maxime expurgari, ad morbum nihil*

Eccli. 2. 5.
Bas. hom. 2.

Naz. ep. 79.

alind esse ducere, quam vilem quandam institutionem: hoc est, vt ex corporea omnia,
 & quicquid fluxum est & caducum aspernans, totum te cœlesti parti adducas, nec præ-
 senti temporis, sed futuro æuo vitas, mortis que meditationem, vt Plato ait, hanc vitam
 existimes. IOAN. CHRYSOST. in homilia de Patientia. Nihil est, nihil,
 inquam, tam horridum, tam que tremendum, quod hi, qui vel morbo, aut pœnis discri-
 uantur, non superent, si diuino sint amore incensi: ita vt neque ignis, neque ferrum, ne-
 que inopia, neque languor aliquis, neque mors, neque aliud quippiam huiusmodi graue
 aut molestum appareat ei, qui hunc sit erga Deum amorem consecutus. SENECA ad
 Lucilium. Tria hæc, inquit, in omni morbo grauiasunt: metus mortis, dolor corpo-
 ris, intermissio voluptatum. Contra primum hoc dat antidotum. Non tan-
 tum morbi, sed totius vitæ remedium est, contemnere mortem. Multorum mortem
 distulit morbus, & saluti illis fuit videri perire. Morieris, non quia ægroas, sed quia
 viuas. Contra secundum tale. Magnos cruciatus habet morbus, sed hos tolerabiles
 interualla faciunt. Hoc solatium vasti doloris est, quod necesse est desinas illum sentire, si
 nimis senseris. Vir magnus ac prudens animum deducit à corpore, & multum cum me-
 liore & diuina parte versatur: cum hæc querula & fragili quantum necesse est. Leuis
 dolor est, si nihil illi opinio adiecerit. Contra, si exhortari te cœperis, ac dicere, nihil est, aut
 certe exiguum est. durescas, iam desinet, leuem illum, dum putas facies. Omnia ex opi-
 nione suspensa sunt. In ipsis positus difficultatibus dicat. Forlan & hæc olim me-
 minisse iuuabit. Toto contra illum pugnet animo. vincetur, si cesserit. vincet, si se
 contra dolorem suum intenderit. Verum vis, longum esse morbum aut breuem? Si
 longus est, habet intercapedinem, dat reflectioni locum. Breuis morbus ac præceps, al-
 terum non faciet, aut extinguetur, aut extinguet. Quid autem interest, non sit, an non
 sit? in vtroque finis dolendi est. Illud quoque proderit ad alias cogitationes auerte-
 re animum, & à dolore discedere. Cogita quid honestè, quid fortiter feceris. Tunc
 tibi fortissimus quisque & victor doloris occurrat. Ille, qui dum varices exsecandas
 præteret, legere librum persenerauit. Ille, qui non desit ridere, cum ob hoc ipsum irat-
 ti tortores omnia instrumenta crudelitatis experirentur. Non vincetur dolor ratione,
 qui victus est risu? Contra tertium, hoc est, intermissionem voluptatum
 tale subiicit antidotum. Duo sunt genera voluptatum, corporales morbus in-
 hibet, non tamen tollit. imò si verum aestimes, incitat. Magis iuuat bibere sitientem.
 gratior est esurienti cibus. Quicquid ex abstinentia contigit, autidus excipitur. Illas ve-
 rò animi voluptates, quæ maiores, certioresq; sunt, nemo medicus agro negat. has quis-
 quis sequitur, & bene intelligit, omnia sensuum blandimenta contemnit. O infelicem
 ægrum, quare? quia non vinum niue diluit, &c.

Plato. in Phæ-
done.

Scri. ep. 78.

III. R E M E D. Operam medici, si morbus sit grauior tuus, vel alio-
 rum implora, vt copiosè suadet S. BASILIUS in regulis fustis disputatis
 his rationibus. 1. quia diuina scriptura medicinam inter dona Dei nume-
 rat, medicosq; iubet propter necessitatem honorari. 2. quia aliis artibus
 sine noxa vitmur, ad incommoda corporis depellenda, vt agricultura

Ba. quæst. 55.
Eccli. 38.1.

ad cauendam famem, tetrina ad tegendam nuditatem, architectura ad declinandas coeli iniurias, ergo & arte medicinae, ad arcendos morbos. 3. quia Deus idcirco herbis, aliisque rebus in terra marisque creatis varias indidit virtutes, ut industria humana iis vteretur ad curandos morbos. 4. quia haec ars valet etiam ad colendam continentiam. *Siquidem animaduerto, inquit Basilius, ab ea & delicias amputari, & crapulam damnari, esularum praeterca varietatem, & exquisitam nimis condimentorum solertiam tanquam inutilem improbari. In summa denique indigentiam ab ea sanitatis matrem appellari. Hinc sequitur ne religiosos quidem delinquere, si medicorum opera in profligandis morbis vtantur, cum Basilius religiosus ipse ad religiosos haec scripserit.*

Aug. ep. 109.

Et S. Augustinus in regula quam monachis praescripsit, ita loquitur. Cuius infirmitatis necessitas cogit lauandum corpus non longius differatur. Fiat sine murmure de consilio medici, ita ut etiam si nolit, iubente Praeposita faciat, quod faciendum est pro salute. Si autem velit, & forte non expedit, suae cupiditati non obediat. Aliquando enim, etiam si noceat, prodesse creditur, quod delectat. Denique, si latens est dolor in corpore famula Dei, dicenti quid sibi doleat, sine dubitatione credatur: sed tamen utrum sanando illi dolori, quod delectat expedit, si non est certum, medicus consolatur.

IV. R E M E D. Ita require Medici industriam, ut tamen praecipue fiduciam colles in diuino auxilio. *Etenim, inquit idem BASILIUS loco citato, cum illud, incolumitatis suae spem omnem habere in manibus Medicorum, plantiumentorum simile sit, (quod quidem vsu venire miseris nonnullis animaduertimus, qui etiam non verentur aperte liberatores suos illos appellare) tum hoc, omnes penitus, quae ab ea profisciantur, utilitates fugere, hominum est valde in sua sententia pernicium.*

Amb. lib. 1. c. 10.

Et AMBROSIVS de Cain & Abel. Ne videamur de humanis artibus, hoc est medendi peritia, herbarumque succis sperasse magis remedium, quam de Deo subsidium poposcisse, ad ipsum prius est confugiendum qui nostrae curare possit animae passionem, verum quidam praeposito ordine ante ab hominibus sibi operam arcescunt.

Hier. in c. 26.

Et B. Hieronymus scribens in Isaiam. Nihil, inquit, absque misericordia Dei ars medendi valet. Probata autem S. BASILIUS in misericordia Dei impiois mendum exemplo regis Ezechiae. Licet enim Isaias Propheta massam ficorum ulceri eius applicari iussisset, tamen ad eum dixit. Quod erit signum quia Dominus me sanabit.

4. Reg. 20. 7.

Domino nimirum non ficibus tribuens sanitatem. 2. quia Deus vult nos per media etiam naturalia curari, ut clarior Dei beneficium nobis innotescat, quippe cum & ficus & aliae medicinae autorem vendicent Deum. 3. quia non omnes morbi a natura, vel a vitiosa victus ratione ortum ducunt, qui ferè egent arte Medici, sed sepe sunt peccatorum nostrorum flagella.

Heb. 12. 6.
1. Cor. 11. 30.

Quem enim Dominus diligit, castigat. Et Apostolus ait, Ideo inter vos (indigne scilicet communicantes) multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi, Quales imitari debent eum, qui apud Michæam dixit. Iram Domini portabo, quoniam peccauit ei.

Mich. 7. 9.
Matt. 3. 8.

Et fructus dignos penitentiae

nitentia facere: & verborum Domini meminisse. *Eecce sanus factus es, iam non amplius peccare.* Deinde quia Deus alios affligit morbis, vt testatam red-
 dat eorum virtutem vt B. Iob, alios vt copiosius in altero saeculo eos re-
 muneret, vt Lazarum; alios vt ne quis aliquid fastigio humano maius eis
 inesse putet vt Paulum, cui Lycaones sacrificare voluerunt. Qui certe o-
 pem medicorum non implorant. Hæc omnia BASILIVS. 4. quia non-
 nulli sancti, vt ostenderent, quantam fiduciam haberent in Deo, medi-
 cinas neglexere. *Medicina carnalem,* inquit S. Agatha, *corpori meo nunquam*
exhibui, sed habeo Dominum Iesum Christum, qui solo sermone restaurat vniuersa. Et
 S. EGIDIIVS Atheniensis è stirpe regia ad Rhodani ostia solitarius, cum à
 venatoribus regis Francorum sagitta in incertum missa fauciatu esset,
 non modo medicinam corpori admittere noluit, sed etiam Deum ora-
 uit ne læsa caro sanitatem reciperet, vt corporis dolor longius ab animo
 arceret cogitationes voluptatum. Hæc in Deum fiducia cum maximè
 inesse debeat hominibus religiosi, vt pote qui maiorem sanctitatem pro-
 fitentur, ita aliquando B. BERNARD. scripsit ad fratres de S. Anastasio,
 qui variis afflictabantur morbis. *Compatior vti que, & multum ego compatior*
infirmis corporum, sed timenda multo magis ampliusque cauenda infirmitas ani-
marum. Propterea minimè competit religioni vestrae medicinas querere corporales,
sed nec expedit salutis. Nam de vilibus quidem herbis, & qua pauperes deceant inter-
dundum aliquid sumere tolerabile est, & hoc aliquando solet fieri. At verò species emere,
querere medicos, accipere patientes religioni indecens est, & contrarium puritati, ma-
ximeque ordinis nostri, nec honestati congruit, nec puritati. Hæc enim omnia gentes
inquirunt. Scimus autem, quia qui in carne viuunt, Deo placere non possunt. Spiri-
tualia proinde spiritualibus comparanda, & querenda potio humilitatis, & clamand-
um in toto corde. Sana animam meam Domine, quia peccavi tibi. Eodem tendunt,
quæ alibi dixit, in eos qui plus æquo valetudini cõseruandæ student. Qui
voluerit, inquit Christus, animam suam saluam facere, perdat eam. Quæd hic vos dict-
is ciborum obseruationes, morum neglectores? Hippocrates & sequaces eius docent a-
nimas saluas facere in hoc mundo: Chirius & eius discipuli perdere. Quemnam vos ex
duobus sequi magistrum eligitis? At manifestum se facit, qui sic disputat. hoc oculis,
hoc capiti, & illud pectori vel stomacho nocet. Et infra. Legumina, inquit, ventosa
sunt, easus stomachum grauat, lac capiti nocet, potum aqua non sustinet pectus, caules
nutriunt melancholiam, choleram porri accendunt, pisces de stagno, aut de lusa aqua
mea penitus complexionem non congruunt. Quale est hoc, vt in totis stultiis, agris, hortis,
cellarijs reperiri vix possit, quod comedas? puta te quæso, monachum esse, non medi-
cum, nec de complexionem indicandum, sed de professione. Conuenit cum hoc mo-
 nito Bernardino exemplum è canobio Bernardino, à VINCENTIO Bel-
 louacensi descriptum. Fuit, in quiens, in Claraualle monachus corpore
 infirmus, & in obseruatione medicamentorum curiosus, qui noctu per
 X 3 visum

Ioan. 5. 14.
 Iob. 2. 7.
 Luc. 16. 10.
 Act. 14. 12.

In eius vita a-
 pud Sur.
 Sur. in eius vita

Bern. ep. 31.

Math. 6. 31.
 Rom. 8. 9.
 1. Cor. 2. 11.
 Psal. 40. 5.
 Id. serm. 30. in
 Cant.

Vinc. lib. 7.
 Spec. histor. c.
 104.

visum, cum fratres omnes ad diuinum officium persoluendum templum intrarent, conspexit B. V. Mariam iuxta Ecclesie fores singulis fratribus cochlear suauissimo antidoto plenum è pixide porrigentem, sibi autem dicentem. nunquid tu meo medicamento opus habes? nonne sapiens ipse medicus es, & tui curam geris? Vade ergo: mihi enim tantum curæ sunt, qui fiduciam suam iactant in Dominum & filium meum. Quo facto, cum ille pudore suffusus, veniam delicti supplex petiisset, benigna mater illi idem antidotum obtulit. sumpsit, conualuit, & deinceps abdicatis medicamentis, communibus cibis contentus fuit.

V. REMEDIUM. Considera à Deo immitti morbos, ac proinde non immitti nisi bono fine, vt tu scilicet respicias, & vitam tuam corrigas.

Aug. c. 3. *Tussi laboras, inquit, AVGVSTINVS in libro de visitatione infirmorum, pulmone deficiis, cibum stomachus respuit, phitisi decoqueris, vinum fastidus, dysenteria sauctaris, multo modo morborum genere afficeris? sed & hac, si oculum habes, si cordatus es, Dei tota sunt. disciplinam patris ne abicias fili, &c. Vis scire, quia infirmitas corporis salutem animæ parturit? audi Dominum Apostolo respondentem. virtus in infirmitate perficitur. ac si dicat. Complectere, quam pateris infirmitatem, quoniam ita proficies de virtute in virtutem. Exemplum huius rei habes apud Ambrosium ad Bellicium ægrum ita scribentem. Tactatum te gravi ægritudine significasti mihi te credidisse in Dominum Iesum, & iam casisse reualescere. Ad salutem igitur ea infirmitas fuit, plus aculei, quam periculi ferens, quia diu promissum remordebas. Hoc est, quod ait. Percutiam, & sanabo. percussit infirmitate, & sanauit fide. Hinc fit vt morborum, aliarumque afflictionum expertes in suis peccatis obdurati maneat, quod exprobrat B. Ieremias Moabius docens ideo illos in sceleribus perstitisse, quod nunquam, vti filii Israhel captiui abducti sint, aut cum aduersa fortuna conflati. Ferilis inquit, fuit Moab ab adolescentia sua & requieuit in fecibus suis: nec transfusus est de vase in vas, & in migrationem non abiit, idcirco permansit gustus eius in eo, & odor eius non est immutatus. Sicut enim vas prauo odore perfusum, eundem semper retinet, nisi fecibus eiectis aqua calida decoctum vel etiam ambutum nouo liquore imbuatur, sic animus peccatis affuetus nouum saporem non anteinduit, quam noua aliqua afflictione vexatus saniora consilia accipiet. Facit nimirum Deus in peccatoribus lucrandis, quod peritus piscator in capiendis hamo piscibus. Nam vt ille longa arundine piscando, vbi escam piscis magnus accepit, non statim illum violenter ex aquis extrahit, sed sinit altius hamum in stomachum demitti. vbi autem infixus fuerit paulatim piscem ad ripam trahit, ne filum abruptatur: sic Deus hominem ex peccati limo extrahitur ad æternam vitam ripam, escam quidem illi proponit cœleste præmium, sed vrillam arripiat timorem inferni velut hamum subiicit, vt partim præmiū desiderio accensus, partim diu*

diuino timore tactus, peccata deserat. sed quia ex affectionum prauarum aquis, quibus immerfus est, statim extrahi non potest, ut dicti timoris hamus altius infigatur pectori, graui & periculoso corporis morbo, aliisque afflictionibus eum exercet, ut postquam totus timore Dei concussus fuerit, & desiderio vitæ æternæ incensus, facile viam virtutis capestat & sanitati reddatur.

VI. REMED. Considera fructus spirituales, qui ex morbis oriuntur. Deducunt siquidem, ut generatim de omnibus afflictionibus supra dictum est, hominem, primo in notitiam sui & Dei. 2. præseruant à peccatis. 3. augent, si patienter tolerantur, gratiam & meritum, ac proinde & gratiorem Deo reddunt. 4. similem Christo & sanctis efficiunt. Christus enim apud Isaiam, dicitur *vir dolorum*, qui nostros languores & infirmitates tulit. 5. suppleant voluntariam satisfactionem pro peccatis. Hos fructus spirituales spectans S. Petrus Apostolus noluit propriam filiam S. Petronillam cum febre conflictantem sanitati restituere, sciens illi id prodesse ad seruandam virginitatem. Cum enim quidam valde mirarentur, cur cum alios etiam sola umbra curaret, non idem beneficium præstaret filię, curauit quidem illam ad tempus, iussitque discumbentibus ministrare, sed ministerio peracto voluit eandem ad lectulum redire. Eadem de causa BENIAMIN eremita, cum sola oratione alios infirmos curaret, noluit tamen seipsum intercutis morbo laborantem curare: rogabatque eos qui suam miserebantur, ut non tam corporis, quam animæ curam gererent, veniamque à Domino exorarent peccatorum quæ sanus commisisset. Itaque quod peccator foretangebatur, quod æger nihil. Eodem pertinet, quod in STHOMAE Cantuariensis Archiepiscopi vita proditum est, quendam scilicet valetudinis recuperandæ causa sepulchrum eius adiisse, voti que compositionem factum. Deinde dubitare secum cepisse, num sanitas æquè ac prior morbus ad animæ salutem profutura foret, itaque ad sepulchrum martyris rediisse, petiisseque si sanitas non prodesset, in morbum pristinum recideret, atque recidiisse. De SROMIRO quoque eremita legimus, cum quotannis graui morbo tentaretur à Deo, doluisse, quod vno anno liber esset, atque si à Deo tunc desertus fuisset.

VII. REMED. Considera exempla sanctorum, qui patienter morbos etiã grauissimos sustinuerunt. Primus sit IOB, toto prius corpore tabidus & putridus, & a planta pedis vsque ad verticem capitis fœdo vlcere confectus, quem *vulnerum vastitas*, inquit BCYPRIANVS & *rabescens* Iob. 1. ac desuantes artus, vermium quoque edax pœna consumpsit: & super hæc Cypr. 1. de pati. 11. testa saniem radens & sedens in sterquilino, licet amicorum vxorisque conuiuiis que valde exasperatus esset, nullum impatiens signum dedit, sed

Ila. 53.

Ex S. Marcello
de eius vita.

Trip. l. 8. c. 2.

V. pp. 1. p. c. 148.

Iob. 2. 10.
Iob. 6. 10.
Hier. ep. 27.

dixit. *Si bona suscepimus de manu Dei, mala quare non sustineamus? Affligens me dolore non parcat, nec contradicam sermonibus sancti.* 2. PAULA Romana, teste Hieronymo ad Eustochium, cum febris laboraret, & stomachi cruditate cibum non digereret, ut modico vino vteretur, nec medicorum placitis, nec religiosorum suavisibus, immò nec S. Epiphani, (quem Hieronymus submiserat) impelli potuit, nolens ab vitæ monasticæ instituto ne in ægritudine quidem declinare. Multo enim tempore aquam bibens magis expavit vini gustum, quam infirmitatis periculum. Immo Epiphanius testatus est se senem ferre persuasum, ne vinum biberet. 3. SERVVLVS mendicus toto vitæ tempore paralyti laborans, autore B. GREGORIO in libro 4. dialogorum, ita ut in lectica iacens omnino se commouere non posset, semper in doloris accessionibus Deo gratias agebat, & hymnos decantabat: quare & moriens angelorum recreatus est concèu, & mortuus odore suauissimi domicili locum compleuit. 4. GALLA Romana Symmachi Consularis viri filia, teste eodem Gregorio, cum intra annos puellares marito viduata ægrotaret, corpore toto in tabificam scabredinem verso, Medicis aientibus morituram, nisi coniugium iteraret, vel mentum pilosum viri instar habituram, neglexit medicorum consilium, quiduis pati parata, quam nubere. Mammillam deinde vlceribus plenâ ita tolerauit, ut morti proxima apparente sibi B. Petro Apostolo, non ut curaretur rogaret, sed an sibi dimissa essent peccata Quæ dimissa audiens, plus ex hoc consolationis cepit, quam ex morbo doloris. 5. S. HILDEGARDIS virgo nobilissima Bingenensis, ut est in eius vita apud Surium, licet morbis continenter vexata in lecto decumberet, ipsius mortis imago, tamen mirandis claruit visionibus, futurorumque prædictionibus, omnesq; ægrotos tum ad se venientes, tum etiam absentes in somnis eis apparens, sanitati restituit. Quo exemplo, aliorumque multorum similitum, ut liquet ex vitis sanctorum, discis ægrè iudicari posse, num ægritudo corporis posthabenda sit incolumitati.

Greg. c. 14.
& hom. 15. in
Euang.

Greg. 4. dial. c.
13.

Sur. 17. Sept.

Matth. 9. 1.
Ioan. 5. 14.

VIII. REMED. est Abstinere à peccatis; scriptura enim sacra clarè docet peccata nostra plerumq; morborum causam esse, ut annotauit B. Hieronymus in cap. 9. Matthæi, ubi cum paralyticus iacens in lecto Christo oblatus esset sanandus, Christus respondit. *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua*, ut tanquam peritissimus medicus ostenderet se causam & radicem paralytis tollere. Vnde cum apud Iohannem, ægrum illum, qui per triginta octo annos ad piscinam iacuerat, curasset, ait illi. *Vade et noli amplius peccare, ne quid tibi deterius contingat.* Sic Apostolus in priore epistola ad Corinthios indicat ob indignam Eucharistiæ sacra perceptionem quosdam morbis à Deo affligi. *Propter hoc inquit, inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi.* Et mox antidotum subiiciens, ait. *Si*

nos ipsos diiudicemus, per examen conscientia, & confessionem peccatorum, non utique iudicemur, id est, puniremur à Deo. Hoc ita firmum habuit Ecclesia Catholica, nempe peccata esse morborum causas, ut INNOCENTIUS III. Papa in Concilio Lateranensi, ut habetur in Decretalibus, titulo de *Pœnitentijs & remissionibus*, legem tulerit, ne medicus ægro ante corporis medicamenta subministret, quam sacerdoti, medico spiritali, peccata confessus fuerit.

c. cum infirmitas.

Antidota pro impatientia in morbo cecitatis.

I. REMED. Considera, si cæcus sis, te occasionem habere multa peccata cauendi. Omnia enim peccata B. Ioannes, in epistola priore, ad tres fontes reuocat. concupiscentiam carnis, oculorum, & superbiam vitæ. Quare nec opus habes, aut cum Dauide dicere. *Auerte oculos meos, ne videant vanitatem.* aut conqueri cum Ieremia. *Oculus meus depradatus est animam meam.* Certe melius fuisset Dauidi esse cæco, quam videre Bethsabæe. Satis est, si interim oculi animi tibi non defint, quibus essentia diuina contemplananda est, quam Angeli semper contemplantur in coelo. Hoc antidotum etiam Ethnici Philosophi suis in solatium præscripsere. *Oculos te perdidisti ploras?* inquit SENECA, *habet & nox suas voluptates. Quam multis cupiditatibus via incisa est, quam multis rebus carebis, quas ne videres, vel eruendi erant. Non intelligis partem innocentia esse cæcitatem? Huic oculi adulterium monstrant, huic incestum, huic domum quam concupiscat, huic urbem & mala omnia. Certe irritamenta sunt vitiorum ducesque scelerum.* Hæc ille. Cum quo congruit illud sapientis. *Nequius oculo quid creatum est?* Vnde Hieronymus. *Quosdam, inquit, philosophos legimus effodisse sibi oculos, ne à contemplatione philosophiæ auocarentur.*

1. Ioan. 2. 16.

Psal. 118. 37.

Thren. 3. 51.

Matth. 18. 10.

In excerptis.

Eccl. 31.

Hieron. lib. 2. in

Iouin.

Tob. 2. 11.

Tob. 11. 17.

B. in martyrol.

Hier. in cat.

Script. Eccl.

II. REMEDIUM. Considera exempla eorum qui cæcitatem æquo animo tulerunt. TOBIAS senior stercorebus calidis hyrundinum excæcatus nihil contristatus gratias agit Deo: ob quam patientiam anno quarto post visum recipere meruit per angelum, rursusque gratias Deo agens ait. *Benedico te Domine Deus Israel, quia tu castigasti me, & tu saluasti me.* PYGMENIVS presbyter Romanus, teste BEDA, æquo animo ferebat se oculis captum, quod potestas adempta esset hostes Ecclesiæ cernendi, vnde cū Iulianus apostatata Cæsar ei obuiâ factus, dixisset. *Gratias ago Diis, ô Pygmeni, quod te video; contra ille. Gratias ago Deo meo, respondit, quod te non video, tam forti animo tyrannū contemnens, quam cæcitatem.* post martyrii corona donatus, cepit videre, quæ oculus non vidit. DIDYMVS Alexandrinus, ait Hieronymus, *captus à parua acate oculis, & ob id elemen-*

Y TORUM